

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Ascendit in templum & docebat. Prædicat Dominus in templo, aula tali doctrinæ propria: quam Daud inscribit separatum, eastam, atque purificatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

dit Ezechiel, qui Dei domum ædificabat, in manu habet eret perpendicularum, quo lapides collocandos metiretur, vt taliter vni conuenirent ex hac parte, quod alijs ex altera minime repugnarent.

§. 3. Ascendit in templum & docebat. *Prædicat Dominus in templo, vltima tali doctrina propria, quam Dauid inscribit separatam, castam, atque purificatam.*

6 **D**iximus ac repetiuimus hanc solemnitate in templo non celebrari ne quidem in ciuitate Hierusalẽ, sed ruti, in pratis, vbi singulæ familiar sibi teatoria seu tabernacula erigebant, & ita Dominus ob rationem prædictam iustitiam: Porro ad sacrificiorum orationes templum ascendebant: nec enim licitum erat extra illud Domino sacrific. rer. in illo primario fiebat concto, & in illud Dominus prædicaturus ascendit. Hic nobis occasio subsistenti offerrebat, & audientes quod Dominus ipse doceat, ipse prædicet, infinitas illi gratia referendi: quia impletum esse gratulamur quod de eo præcinit vates Regius: *Fulgura in pluuium fecit.* Quam tremendum concitant, citorem tonitrua, fulgure, cornicationes: Festinus aufugis toto corpore contremiscens, quarens vbi te abscondas, verum tamen quando terribilis illa tempestas in aquam conuertitur suavissimam, quæ terram plantisque vniificet: quam lætus præ gaudio tripudias! O qua tonitrua, quæ fulgura, quæ cornicationes, quando lex vetus promulgabatur? Omnes terrore nimio corruerant exanimis, vt quo fugerent, ignorarent. Et ipse Moyses contremiscens, ac tremebundus substitit: *Exterritus sum & tremebundus.* Sit Deus in omnia sæcula Benedictus, qui *Fulgura in pluuiam fecit.* lan. tonitrua illa terrifica, iam ignei radij, fulguraque transferunt, & aquam nobis doctri- nae suæ propinat eminentem, æternæque sapientia: quæ sedem suam in æterni Patris sinu habet in altissimis caelorum, hodie cathedram suã in terræ profundissimo colocat, illius amici Iob ardentissima complexu detulera: *Vnam loque- retur Deus tecum, &c.* & ostenderet tibi secreta sapientia. Olim si loquebatur, quasi de longè loquebatur, per scripturarum litteras, & nuntia Prophetarum: Nunc autem ipse loquitur, ipse docet ipse prædicat, & ait: *Ecce, qui loquor, ad sum.* In eum finem ascendit templum concionaturus: *Ascendit in templum, & docebat.* Et retè

proprius est locus docendi diuinam & tradendi disciplinam.

Huius Dauid pendens, excellentiam Psalmum illum composuit, vt per amplum ita cælestem ac sublimem ordine Alphabetico, & cum profunditudo sexaginta sex versibus constet, nullus est, dissimulatus in quo non nominet vel exprimat singularem est, aliquam huius diuinæ doctrinae legisque dignitatem. Quia de causa data opera, & præhibito consilio illum expendunt D. Ambr. viginti & duobus tractatibus. D. Aug. triginta duabus concionibus, supponens D. Ambr. quod caeteris hic Psalmus præcipiat in legis diuinæ declaratione illas prærogatiuas, quas sol meridiana ipsi fideribus, & protestatur D. Aug. quod licet Psalmus ille reliquis clarior esse videatur, sinus atramentum profundos, & abyssos contineat Sacramentorum: *Quanto videtur optior, tanto mihi profundi- or videtur: sicut, ita quantum sit profundus, de- monstrare non possum.* Igitur inter prærogatiuas quas rex Propheta in lege diuinæ meditatur, hæc vna est, quam mysticis illis verbis declarat: *Mirabilia testimonia tua.* Non paruis hæc vox Ps. 118. *Mirabilia scietur Sacramentis.*

Porto illa comprehendit Cardinalis noster III. Caetan. verbi Hebraici considerans energiam: Vnaquæque quod significat, separatam & multum elongatam que scilicet à communi iudicio, & opinione mortalium: vntiam suã de sic legit: *Separata testimonia tua.* Fuit hæc habeat communis inter maximè sapientes, mundi que classem præceptores opinio, quod necesse sit vnam quamque disciplinam seu scientiam, propriam habere sibi Academiam suo congruam instituto. Sic patet in Socrate, Aristotele, Platone caeterisque nobilioris famæ Professoribus: quando namque scientias prælegebant communes, scholis habebant loca communia eunctis patentia, sed disciplinas docturi subtiliores, ac singulares, v. g. de cælo, de motibus eius, de stellis earumque influentijs, de productione ventorum grandinum, pluuiarum, alijsque secretis Philosophia profundioribus, classes seligebant ab hominum concursu separatas, & omnis ijs que de pluribus liceret præferre, sufficiat id quod refert D. Hieronym. de præclaro illo Philo- sopho Hiarcæ, qui scientiam traditurus de Astrologia, de motibus cælorum, aspectibus planetarum, proprietatibus stellarum paucos solummodo discipulos ad classem suam admisit, & cum illis ad regionem secessit longè separatam, si- bique cathedram erexit auream, ad intimos recessus prope fontis crystallini scaturiginem, cathedra perpaucis tantum sibi sociatis: sibi persuadens

II. III. IV. *Ep. ad Paulu.;* *Hiarcae Philo- sophus ex- aurea docebat.*

talem doctrinam talem repositere Academiam, quem Plato auditurus, innumeras pertransit, regiones: Latissimo Pelson amne transiisse, pervenit ad Brachmannas, ut Hiarcam sedentem in throno aureo, de Tantali fonte potantem, inter paucos discipulos de natura, de motibus siderum ac die-rum cursu audiret docentem. Quinimo & inter nos in studijs generalibus videmus, quod vna-quaeque facultas suam habeat gymnasium proprium: non enim conveniret Theologia, ubi professores sunt Medicinae, nec sacri Canones, ubi Matheseos resident instructores.

7
V.
Doctrina
Dei qua-
lis sit ex-
ponitur.

Qualis est doctrina Dei? Separata: Separata testimonia sua, mundi negotijs legibusque contraria hic docet: Beati divites Beatus populus cui haec sunt: Illa: Beati pauperes spiritu. Hic, amicus amico, & inimicus inimico: Diliges amicum tuum, & odio habebis inimicum tuum: Illa, ut diligas inimicos tuos, & tibi male facientibus beneficias: Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros, benefacite illis, qui oderunt vos. Mundus autem, cui abunde non sunt facultates, si quiescent exoptet illas studeat sibi comparare, lucrarique divitias: Ille autem, qui possidet illas, si velit esse perfectus ab illis seipsum expedit: det pauperibus, &c. Hic, ut delicias secteris: Illa ut illas excretes, & queras, quibus carnem tuam gulamque mortifices. In mundo docetur, ubi tres sunt personae, tres esse substantias, tres essentias, & tres voluntates: in schola Christi proponitur, quod in sanctissima Trinitate tres sunt personae, at vna tantum substantia, potestas, essentia, voluntas, &c. Mundus inculcat, ut ex accidentibus iudices de substantia, & panem habeas, quod panis constat accidentibus, ac vinum, quod vini praefert accidentia. Doctrina Christi profiteretur, quod in primarijs eius mysterijs, praesertim in Sanctissimo Sacramento, non iudices ex accidentibus, nec iuxta id quod oculis conspiciunt: etenim viro Christiano proprium est, quod Isaias ait: Non secundum visionem oculorum iudicabit. Doctrina adeo separata ab eo quod mundus docet, sentit, loquitur, separatam requirit aulam, quae sit velut extra mundi confinia.

Pf. 11. 7.
VI.
Eius qua-
litas
David
enumerat.

Nemo magis proprie quam David exponit huius doctrinae qualitates: Eloquentia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum terra, purgatum sepius. En quanta doctrinae puritas. Primo: sunt eloquia Dei casta, hoc est, pura, limpida, nullis infecta vanis falsisque coloribus, meretricibus proprijs, quales sunt, quibus mundus, caro, ac diabolus eloquia sua, doctrinaeque oblinunt. Haec est velut mulier,

qua nulla castior, nulla censetur honestior. Haec Davidis sententiam, ut mihi persuadeo, declarat Apostolus Iacobus: Quae desorsum est sapientia Iacobus, primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, 17. &c. sine simulatione. Non ea est quae fallaci co-mparetur meretrici: Haec enim se depingit, simulatque pulchra affectatis coloribus ac fucis, cui sit ipsa turpitudine turpior: Eloquia casta, Casta, dicit D. Augustin. sine corruptione simulationis. Inter nos mundi scientia, rationes eius ac discursus, omnes sinistra intentione & animo proximum fallendi corrumpuntur, cui subscribit Apostolus Paulus: Et per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium. Sunt loquaces doctrinae: totam etenim suam habent in loquendo dicendoque efficaciam, sicut publica illa meretrix, quam Spiritus S. Garrulam appellat: Verum enim veto doctrina Dei casta est, simplex, integra nulla simulatione, nulla alia perversa interius intentione praeter id quod exterius praefert tuam spectans utilitatem, sed in veritate castissima commendatur.

Argentum igne examinatum. Argentum igne potentissimo ac vivacissimo purificatum, per illum, & in illo formatum, quo ab omni scoria & argine purgatum mundumque splendescit, ita ut nec in minima parte, sed nec atomo quidem tetra consperium inquinetur: Purgatum terra. Scribit D. Hieronymus. Separatum a terra: nec semel solummodo purgatum dicitur, sed sepius: Purgatum sepius, q. d. saepe sepius. Quam lucidum in fornace efficit ignis argentum purum, postquam sepius illud excoxit quam mundam quam resurgens, quam ab omni scoria, terra, fuligine liberum. Est doctrina Dei producta in fodinis venisque divinis intellectu, eam ex purgavit ignis ille divinus, Spiritus S. auctor eius, vnde & purissima est & limpida. Mundi sima, omni purificato argento mundior infinita sapientia. Mundi sapientia multum ab hac differt, in fallax est hominum intellectibus efformatur, quos erro- & impures, ignorantiae, & caligines obnubilant: ut autem illi sunt terreni, carnales, affectibus animalibus immundi, talis est & eorum sapientia, quae idcirco a D. Iacobo cognominatur: Sapientia Iacobi 3. 15. terrena, animalis diabolica. Non casta est, non honesta, sed lubrica, impudica, multis adulterata falsitatis: fucis etenim vanis sua contegit turpissima mendacia. Non est purgata, non est Spiritus S. igne examinata, sed spiritus mundi terreno composita vnde scorijs saedata, multisque sordibus vilescit inquinata. Considera, monet auctor modernus Tielmannus, mundi sapientiam vi-

D. Avoy.
In pf. 11.
Tom. 2.
Rom. 16.
18.
Pron. 7. 10

VII.
Mundi

ros primarios, eorumque perpende doctrinam quam terrenis sit fœdibus inquinata. Quam profana illa, quam ipsi sacram agnominant à Poëtis mille fictionibus & impudicijs propofita fit, ut etiã ipsi Gentiles eam perniciosam esse iudicarent, quæ traderetur adolefcenibus, qua ad omnem plenius formarentur impudiciam. Quot annis perlitit Virgilius in componendis libris suis Aeneidos? Quoties voluit ac renouit opus suum, & tandem in lucem prodit tot facinoratum fabulis, tot Deorum procreatione filiorum spurciffimum; Iuno proponitur Aeneæ aduersaria, Venus adeo variabilis, Æolus describitur foluens, Iganisque turbines, Neptunus suo tridente minax fingitur vndas fluctuum compescens: Omnia fictiones sunt, omnia fabulæ, ut de cunctis talium Poëtarum opibus David dicere poterit: *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, sed non est lex tua.* Non talis ô Domine, non talis est lex tua: enim vero pura est, limpida, purificata, ut illi nec atomus adhaereat mendacij, non minimum falsitatis. Quam scætet erroribus sapientia Philolophorum? Ut enim suis sensibus dicebantur, & hi quidem terrenis nutricebantur, quid mirum, si mille falsiloquis miscetur & inquinetur opinionibus?

Ps. 118. 95

Diava. Lib. 1. contra Faustum. Hum. c. 19. Tom. 6.

Zac. 3. 14. VIII. Templi locus apertus est sapientiæ.

Hinc collegit D. Aug. argumentum convincendi hæreticum Mamæthum Faustum docentem, nobis non licere doctrinam vti Prophetarum, sed Sybillarum, vel Hermetis Tremegilli, vel Orphei, hæc etenim erat sapientia toti mundo notissima. Quis hæc ferat (quærit D. Aug.) patienter amentiam: etenim illorum doctrina pura non est, sed pluribus permixta erroribus: Nam est illi Deum, quem nos colimus, nec tacere poterunt, sed suos congenitales populos idola & demonia colenda partim docere, partim prohibere non sunt ausi. Si igitur mundi capias sapientiam, totam inuenies vanam, mendacem, litigiosam, ut dixit Apostolus Iacobus: *Mendax aduersus veritatem.* Sapientia est, quæ docet esse malum, fictum deceptarium: *Sapientes ut faciant malum;* huic ex diametro opposita est Dei sapientia. Hæc cum ista sint, mundus aptus non est locus, in quo Dei doctrina proponatur, nec fora mendacis fraudibusque refertissima, nec Basilicæ mercatorum in quibus vltæ vigent & technæ: nec Regum palatia, adulationibus fordida, nec tribunalia proprio lucro inbiantium plena: sit autem locus eam docendi congruus quasi extra mundi termines. Qualis, precor, ille est? Templum Domini Dei nostri.

Hinc adfices quanta te oporteat discretione ad templum accedere, Dei doctrinam, auditorum, te deudando, forsaque relinquendo quantumque vana mundus loquitur, suadet diabolus, carnisque turæ suggerunt illecebæ. Hoc est cum Moyses pedum solvere calceamenta, quatenus ad interiora penetres solitudinis: *Ad interiora deserti.* Deumque audias tibi loquentem separatim à tumultibus terræ Madianitarum. O quam literum eporteret ad templum dueres intellectum, & animam ab omnibus terræ nebulis desiccantem, ut cœlestes capias attentius disciplinas, Et quia tali præparatione dignus non accedas, nullum in te Dei verbum operatur effectum, quantumlibet audias: & terræ, um spinæ solitudinum suffocant, quam in anima tua seminasti cœlestem doctrinam. Ad templum accedis adeo mundanus, terrenus adeo, quasi ad forum accurreres, & in Ecclesia sic tua tractas negotia, quasi in basilica stares infortiorum, &c.

Exod. 3. 7.

§. 4. In templo docetur doctrina fidei, ubi captiuatur intellectus, sicut Ioseph.

Aliam vobis ad hoc profero rationem ex eo sumptam, quod nos docet Apostolus Paulus, quod doctrina Dei talis sit conditionis, ut ad eam capiendam uoster captiuandus sit intellectus: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* Quando quis captiuatur, duo sunt ei: primo vinculis & compedibus constringitur, ne discedat, ne fugiat; Secundo: de terra propria ad alienam abducitur, in qua propriam seu naturalem non audiat linguam, sed plane diuersã. Hæc duo insinuat nobis Spiritus S. in Iosepho à fratribus suis vendito in seruum Imaeliis: *In seruum venundatus est Ioseph;* nam hæc duo Propheta regius exponit: Primum, pedes eius fortioribus compedibus strinxerunt, qui illos captiuos, subiectosque tenuerunt: hæc illis indicatur verbis: *Humiliauerunt in compedibus pedes eius.* Ne præterea inconsideratè verbum hoc: *Humiliauerunt,* pedes, qui liberi erant, & ad hoc creati, ut irent quocumque vellent, humiliati sunt, subiecti sunt, detenti sunt, obediētes sunt compedibus. Secundo: cum de terra noster est Chanaan terræ natiuitatis abduxerit in Ægyptum, ubi linguam, non quam aucebat, nouerat, dum multumque dissimilis ab ea quam in patrio solo audire consueuerat: *Ioseph enim intravit in terram Ægypti, linguam non nouerat, audiuit.*

9

2. Cor. 10.

1.

Duo captiuo sunt compedes illi inijciuntur & de patria abducitur.

Ps. 104. 27

II.

Exemplo Ioseph

captiuum

est

Ps. 80. 6.

Captiuandus est noster intellectus in obsequium

divinæ